УА “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”
Факультэт дадатковай адукацыі

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Першы прарэктар БДУКМ
______________________Ю.П.Бондар
“____” _________________2012 г.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ВУЧЭБНАЯ ПРАГРАМА ПА ДЫСЦЫПЛІНЕ

Сцэнаграфія свят і відовішчаў

спецыяльнасці перападрыхтоўкі
1-17 01 71 Рэжысура свят і відовішчаў
кваліфікацыя: рэжысёр свят і відовішчаў
у адпаведнасці з тыпавым вучэбным планам перападрыхтоўкі,
зацверджаным 03.11.2010 г. № 25-17/197

Мінск 2012

Распрацоўшчык праграмы: Барвенава Ганна Аляксандраўна, дацэнт кафедры рэжысуры абрадаў і святаў УА “Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў”, кандыдат мастацтвазнаўства

Рэкамендавана да зацвярджэння:

Саветам факультэта дадатковай адукацыі УА "Беларускі дзяржаўны універсітэт культуры і мастацтваў"
Пратакол пасяджэння ад ______________ № ______

Навукова-метадычным саветам УА "Беларускі дзяржаўны універсітэт культуры і мастацтваў"
Пратакол пасяджэння ад ______________ № ______

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

УВОДЗІНЫ

“Сцэнаграфія відовішчаў і свят" — адна із спецыяльных дысцыплін у курсе падрыхтоўкі спецыялістаў для галіны культуры. Без мэтанакіраванага і асэнсаванага выкарыстання архітэктурнага і прыроднага ландшафту, дэкаратыўных сродкаў, колеру, святла, сцэнічнага касцюма, рэквізіту і іншага немагчыма стварыць паўнавартаснае сцэнічнае дзеянне.

Аб’яднаць разрозненае, стварыць цэласнае відовішча – мэта сцэнаграфіі.

Мэта курса "Сцэнаграфія відовішчаў і свят" – на аснове ведаў па матэрыяльнай культуры Беларусі навучыца будаваць канцэптуальныя палажэнні будучых рэжысёрскіх прац, высокапрафесійна ўвасабляць яе здабыткі ў сучаснай святочнай культуры; спасцігнуць прынцыпы арганізацыі прасторы мастацка-дэкаратыўнымі сродкамі, авалодаць асноўнымі мастацкімі і практычнымі пытаннямі пастановачнага комплексу свята.

Задачы курса:

- Закласці асновы тэарэтычных ведаў аб напрамках, праблемах сцэнаграфіі, этапах яе развіцця;
- Пазнаёміць студэнтаў з гісторыяй сцэнаграфіі існуючыя ва ўзаемадзеянні з рэжысурай;
- Развіваць уменне аналізу эскізаў дэкарацыйнае рашэнняў, арыентавацца ў свеце, у галіне сцэнаграфіі, валодаць неабходным аб'ёмам спецыяльнай тэрміналогіі.

Ведаць: асновы тэарэтычных ведаў аб напрамках, стылях сцэнаграфіі.

Умець: аналізаваць эскізы дэкарацыйнае рашэнняў мастацка-культурных знакаў, напрамкаў у сферы мастацкай культуры краін і народаў свету;

выпучаць тыпалагічныя адрозненні лакальных варыянтаў развіцця мастацкай культуры розных рэгіёнаў;

суадносіць светапогляд эпохі з пэўным мастацкім стылем, напрамкам, творчай манерай канкрэтнага мастака, спецыфікай тэхнікі;

валодаць: неабходным аб'ёмам спецыяльнай тэрміналогіі.

Дадзеная дысцыпліна спрыяе фарміраванню наступных **кампетэнцый**:

- Разумець сутнасць і сацыяльную значнасць сваёй будучай прафесіі, асноўныя праблемы дысцыплін, якія вызначаюць канкрэтную вобласць дзейнасці, бачыць іх ўзаемасувязь ў сістэме ведаў (ОК-8);
- Быць гатовым да супрацоўніцтва з калегамі ў прафесійнай супольнасці, ведаць метады кіравання, умець арганізаваць працу.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Усяго на вывучэнне дысцыпліны адведзена 58 гадзін, з іх 32 гадзіны аўдыторных (16 - лекцыі, 16 - практычныя), 26 гадзін - самастойная работа.

Форма выніковага кантролю – экзамен.

Тэматычны план

Назва тэм	Колькасць гадзін			
	Лекцыі	Практ.з.	СРС	Усяго
1. Матэрыяльная культура Беларусі ў кантэксце сучаснага свята	2	2	4	8
2. Сімволіка і яе месца ў сцэнаграфіі свята	2	2	4	8
3. Сцэнаграфія свята на адкрытай прасторы	4	4	6	14
4. Сцэнаграфія свята ў закрытым памяшканні	4	4	6	14
5. Праца мастака-пастаноўшчыка над комплекснай сцэнаграфіяй свята	4	4	6	14
Усяго	**16**	**16**	**26**	**58**

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ЗМЕСТ ДЫСЦЫПЛІНЫ

Тэма 1. Матэрыяльная культура Беларусі ў кантэксце сучаснага свята.

Архітэктура Беларусі. Культавыя помнікі, замак-палац, горад, мястэчка, вёска (узнікненне, маркіроўка, сацыяльная прыналежнасць і інш.).

Культавае дойлідства, знакавасць, сімволіка, стылістыка. Старадаўнія паганскія сакральныя (культавыя) святыні Беларусі: горы, узгоркі, курганы, пячоры, могілкі; святыя камяні (следавікі, камяні-караўцы, камяні-шаўцы і інш.); каменныя і драўляныя (абракальныя і прыдарожныя) крыжы; святыя крыніцы, калодзежы; рэкі, вытокі рэк, азёры, балоты; святыя дрэвы, гаі, дарогі, лашчыны, іх назвы, легенды і паданні пра іх. Паходжанне назваў гарадоў, вёсак і г.д., легенды і паданні.

Старадаўнія прозішчы і імёны. Асноўныя стылі, уласцівыя культаваму мастацтву Беларусі. Мецэнацтва. Іеарахічнасць і супадпарадкаванасць.

Тэма 2. Сімволіка і яе месца ў сцэнаграфіі свята

Вызначэнне паняццяў "сімвал", "сімволіка". Месца сімволікі ў вобразным мастацка-дэкаратыўным вырашэнні свята. Паняцце "сімволіка свята".
Паняцце дзяржаўная, нацыянальная, народная сімволіка. Паняцце "геральдыка". Асноўныя правілы геральдыкі. Паняцце "герб". Герольд, або гербавы кароль. Функцыі (рэпрэзентатыўная, распазнавальная) і прызначэнне герба (атрыбут працэсій, свят, фэстаў, хаўтур; пячаткі, харугвы, будынкі, надмагіллі, зброя, кніжныя выданні і інш.). Паняцці "поле", "выява", "легенда". Дзяленне тарка і парадак чытання гербаў. Геральдычныя колеры. Колеры дзяржаўнай сімволікі. Нацыянальныя сімволіка колераў. Ідэйны і іканаграфічны генезіс герба ВКЛ "Пагоня". Гісторыя ўзнікнення і сімволіка харугваў, сцягоў. Кампазіцыя, каларыстыка, сімволіка герба і сцяга Беларусі. Судачыненні колераў герба і сцяга. Гімн. Паняцце "пячатка", варыянты і функцыі пячатак. Выкарыстанне дзяржаўнай сімволікі ў святочнай культуры.

Тэма 3. Сцэнаграфія свята на адкрытай прасторы

Месца свята. Мастацка-дэкаратыўнае вырашэнне свята пачынаецца з выбару месца яго правядзення свята або з ацэнкі прыродных ці архітэктурна-мастацкіх вартасцяў прапанаванага месца. Крытэрыі ацэнкі. Культурныя і гістарычныя вартасці месца правядзення свята. Месца традыцыйнага правядзення свята. Выкарыстанне ракі, возера, вуліцы, перакрыжавання вуліц, поля, гары, крыніцы і інш.; паданні, звязаныя з гэтымі месцамі, тлумачэнне ў святочнай дзеі правядзення рытуальных дзеянняў менавіта ў гэтым месцы. Магчымыя месцы правядзення свята на гістарычную ці другую тэматыку (гарадзішча, замак, палац, ратуша, дом губернатара, плошча, гандлёвыя шэрагі і інш.). Выкарыстанне ў святочнай дзеі звестак пра гістарычных асоб і падзей, звязаныя з гэтым месцам, прывелеі і інш. Пошук месца, якое найбольш адлюстроўвае тэматыку пазаабрадавага свята. Дакладна вызначаная тэрыторыя свята і яе

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

пазначэнне. Зручнасць месца для ўдзельнікаў і гледачоў: сцэнічныя пляцоўкі, глядацкія рады, службы, шляхі, размяшчэнне удзельнікаў і г.д.

Тэма 4. Сцэнаграфія свята ў закрытым памяшканні

Арганізацыя перад-, святочнай і постсвяточнай атмасферы свята мастацка-дэкаратыўнымі сродкамі. Выкарыстанне неабходных і магчымых сцэнічных пляцовак – прасторы вулічнай плошчы, хола, памяшканняў у комплексным мастацка-дэкаратыўным вырашэнні свята. Завязка, кульмінацыя, развязка як неабходныя элементы сцэнічнай і мастацкай пабудовы. Жанравасць. Дынамічнасць, вастрыня сюжэта, таямніца, напружанне дзеяння, выключнасць герояў, кантраст і інш. Сцэнічная ўмоўнаць.

Наладжанне сцэны і закуліснай прасторы. Асноўныя часткі сцэны-скрыні: планшэт і сцэнічная гульнёвая прастора, верхняя сцэна, ніжняя сцэна (трум), авансцэна, сцэнічныя кішэні, ар'ерсцэна, аркестравая яма, дапаможныя памяшканні сцэны (кішэні), галаснікі.

Тэхнічнае аснашчэнне сцэны.

Тэма 5. Праца мастака-пастаноўшчыка над комплекснай сцэнаграфіяй свята

Творчая група сцэнаграфіі свята і галоўныя прынцыпы яе работы.

Аргкамітэт свята, яго склад і задачы структурных падраздзяленняў. Творчая садружнасць рэжысёра і мастака. Сінтэз сцэнаграфіі і рэжысуры. Творчая група сцэнаграфіі свята, склад, функцыянальныя абавязкі ўдзельнікаў і галоўныя прынцыпы працы.

Паслядоўнасць і асноўныя этапы сцэнаграфічнага вырашэння свята.

Складанне праекта комплекснай сцэнаграфіі свята.

Тэма, мэта, задачы свята.

Месца і час свята.

Генеральны план тэрыторыі свята і памежных тэрыторый.

Макет (аксанаметрыя, перспектыва) тэрыторыі і галоўных пляцовак свята. Эскіз і макет – рознасць іх функцый. Некаторыя прыёмы выканання эскізаў: камп'ютэрная графіка, жывапіс, графіка, аэраграфія, камбінаваная тэхніка. Макет як сродак прасторавага праектавання мастацка-

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

дэкаратыўнага вырашэння свята. Тры стадыі распрацоўкі макета-выгарадкі: планіроўка, чарнавая выгарадка, чыставая выгарадка. Камп’ютэрная графіка.

Эмблема свята (знак-сімвал, колеры, прынцыпы пабудовы і інш.)

Каларыстыка свята. Каларыстычная палітра як сродак выяўлення задумы свята. Колер у вобразна-мастацкім аблiччы свята, яго роля у каляндарна-абрадавых, грамадска-палітычных, прафесійных, спартыўных, дзіцячых і іншых святах. Каларыстычная карта свята.

Практычныя заняткі.

Тэма 1.
1. Архітэктура Беларусі.
2. Культавае дойлідства, знакавасць, сімволіка, стылістыка.
3.Старадаўнія паганскія сакральныя (культавыя) святыні Беларусі.

Тэма 2.
1.Вызначэнне паняццяў “сімвал”, “сімволіка”.

2. Выкарыстанне дзяржаўнай сімволікі ў святочнай культуры.

Тэма 3.
1. Месца свята.

Тэма 4.
1. Арганізацыя перад-, святочнай і постсвяточнай атмасферы свята мастацка-дэкаратыўнымі сродкамі.
2. Наладжанне сцэны і закуліснай прасторы.
3. Тэхнічнае аснашчэнне сцэны.

Тэма 5.
1. Аргкамітэт свята, яго склад і задачы структурных падраздзяленняў.
2. Паслядоўнасць і асноўныя этапы сцэнаграфічнага вырашэння свята.
3. Тэма, мэта, задачы свята. Месца і час свята.
4.Генеральны план тэрыторыі свята і памежных тэрыторый.
5. Эмблема свята.
6.Каларыстыка свята.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Самастойная работа

Назва тэм	Колькасць гадзін
1. Тэматыка свята	2
2. Месца і час свята	2
3. Генеральны план свята	4
4. Эмблема свята.	2
5. Каларыстыка свята.	4
6. Эскізная распрацоўка комплексаў свята	6
7. Рэкламна-інфармацыйныя матэрыялы свята	6
Усяго	**26**

Пытанні да экзамену

1. Матэрыяльная культура Беларусі ў кантэксце сучаснага свята
2. Асновы кампазіцыі.
3. Законы каларыстыкі.
4. Сцэнаграфія свята на адкрытай прасторы
5. Сцэнаграфія свята ў закрытым памяшканні .
6. Асаблівасці эпізодаў свята.
7. Жанравыя асаблівасці сцэнаграфіі свята.
8. Творчая група сцэнаграфіі свята і галоўныя прынцыпы яе работы.
9. Праект комплекснай сцэнаграфіі свята.
10. Стылістычнае адзінства.
11. Сімволіка і яе месца ў сцэнаграфіі свята.
12. Генеральны план свята.
13. Распрацоўка каларыстыкі свята.
14. Рэкламна-інфармацыйныя матэрыялы свята.
15. Распрацоўка тэматыкі свята.
16. Эмблема і каларыстыка свята.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Літаратура

1. Кацар М.С. Беларускі арнамент.Ткацтва.Вышыўка. Мн., 1996.
2. Миронович Л.Н Учение в цвете. Мн., 1993.
3. Чарняк Ю.М. Рэжысура свят і відовішчаў. Мн., 2004.
4. Гуд П.А. Тэхналогія стварэння свята. Мн, 2004.
5. Шароев М.Г. Режиссура эстрадных и массовых представлений. М., 1986.
6. Афанасьев Д.В. Пространственное оформление спектакля, Л.,Искусство, 1990.
7. Базанов В.В. Техника и технология сцены. Л., Искусство, 1976.
8. Евдак О.П. Православные праздники; интеллектуальная игра.
9. Литвинов Г.В. Сценография праздника и театрализованного действа.
10. Лукашин С.Н. Технология праздника; рок-культура; авторская песня; сценарный банк театрализованных представлений.
11. Мордасов А.А. Театрализованный ритуал; музейная режиссура; спортивные праздники;
12. Скрипина Н.В. Прикладная хореография и педагогика; танец и праздник; пластические формы зрелища.
13. Шаронина М.Г. Теория и практика городских торжеств; студенческие конкурсно-игровые программы; режиссура церемониалов и обрядов, зримая песня.
14. Ягодинцева Н.А. Поэзия. Литература. Философия культуры.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ